

DETECTAREA ȘTIINȚIFICĂ A CONDUITEI SIMULATE: UTILIZAREA TEHNICII POLIGRAF

SCIENTIFIC DETECTION OF SIMULATED CONDUCT: THE USE OF POLYGRAPH TECHNIQUE

Mariana GRAMA, dr., conf. univ.,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract: Simulated behaviour of human beings was always one of the areas of interest for criminal law studies. Detection of this type of behaviour continues to be one of the focus of nowadays scientists. Lie detector (polygraph) has been created as a tool for finding the truth in order to establish the guiltiness or the innocence of the person in a criminal trial. In Moldova, the Law no. 269 on application of polygraph testing was adopted in 2008.

Cuvinte-cheie: *infractor, conștiință, voință, vinovăție, comportament simulat, detector al comportamentului simulat, tehnica poligraf.*

Săvârșirea faptei (acțiunii sau inacțiunii) infracționale reflectă o anumită poziție a infractorului față de valorile sociale ocrotite de normele dreptului penal, ceea ce face ca infracțiunea să fie expresia unei anumite atitudini psihice față de cele comise și urmările conduitei date.

Nu putem nega sub nici o formă că infracțiunea reflectă aspectele subiective caracteristice făptuitorului și, deci, acțiunea sau inacțiunea, care deși este obiectivă, este dirijată de subiectiv, deci de conștiința și voința persoanei.

Până aici, nimic nou. Întrebările pe care ni le punem se raportează la conduita persoanei după săvârșirea infracțiunii. Nu este tocmai sfera dreptului penal, dar cea a criminalistici și a psihologiei judiciare, însă nimeni nu a anulat interesul dreptului penal și al criminologiei, față de procesele psihice și psihologice ce au loc în conștiința și voința persoanei, care reprezintă factorii intelectual și volitiv care prin interacțiunea lor formează mecanismul psihologic al vinovăției.

Cum descoperim adevărul? Cum înțelegem motivul comiterii faptei infracționale? Cum înțelegem transformarea omului din persoană care respectă legea într-o persoană care o încalcă? Cum deosebim un comportament simulat de un comportament nesimulat?

Șirul întrebărilor este nesfârșit, dat fiind faptul că este legat de aspectul pur subiectiv al ființei umane.

Evident că nu vom răspunde tuturor acestor întrebări, ne vom axa pe comportamentul simulat al infractorului și pe detectarea acestuia prin utilizarea tehnicii poligraf în general și, în particular, în Republica Moldova, având drept bază teoria psihologică a vinovăției.

În strădania de a ascunde adevărul nu am simțit oare cu unele ocazii o creștere bruscă a bătăilor inimii, urcarea sângelui în obraz, un impuls incontrollabil de a înghiți sau alte astfel de fenomene rezultând din teama asupra posibilității ca minciuna să fie descoperită? Și nu ne-am întâlnit cu multe ocazii în care am putut decela minciunile altor persoane prin diverse manifestări ca roșirea, contractarea buzelor, strângerea ochilor, evitarea de a privi pe cel ce întreabă „drept în ochi”, o monotonie specială a vocii, un „râs forțat”, contraîntrebare de „cine,eu?”, o cerere inutilă de a se repeta întrebarea, mișcări ale mâinilor și picioarelor arătând o stare de stânjeneală, o activitate mărită a „mărului lui Adam” și multe alte reacții de natură asemănătoare? [1, p.14]

Și dacă este așa, vom porni de la conceptul ce reflectă adevărul așa cum este el, și anume conceptul de „**matrice infrațională**” care reprezintă o **realitate a conștiinței infractorului, filmul netrucat și netrucabil al derulării infracțiunii, autoimplementat secvență cu secvență în memoria infractorului** [2, p.232].

Matricea infrațională include în sine 4 secvențe distincte sub aspect psihologic, care diferă după intensitate și se delimitează în timp:

1. **Secvența primară** cuprinde procesele psihice care se nasc și se consumă până la decizia de a comite infracțiunea proiectată (deliberarea);

2. **Secvența secundară** cuprinde procesele psihice care au loc din momentul luării deciziei infraționale până la pregătirea materială și săvârșirea infracțiunii;

3. **Secvența terțiară** cuprinde procesele psihologice care însoțesc săvârșirea infracțiunii (în faza de pregătire și consumare a faptei);

4. **Secvența a patra** cuprinde procesele psihologice care se produc după săvârșirea infracțiunii, cu intenția sustragerii de la răspundere penală(faza postinfrațională). Anume la această etapă, infractorii creează strategii și scenarii, alibiuri, încercând să convingă ca nu ei au comis infracțiunea.

În raport de incompatibilitate cu matricea infrațională se află **matricea morală**.

Matricea morală, de facto, reprezintă o realitate mentală, un construct cognitiv-intelectiv plasat la nivelul conștiinței individuale și ușor identificabilă la fiecă individual al speciei umane, normal din punct de vedere biopsihic.

Ca concept, matricea morală este o totalitate de exigențe moral-etice structurată la nivel mintal într-un construct cu rol de filtru selectiv, aflată în raporturi de excludere cu matricea infrațională, vis-a-vis de care dezvoltă la făptuitori sentimentul vinovăției de fiecare dată când exigențele sale sunt încălcate [3, p.266]. În funcție de normele de morală acceptate și respectate de infractor se creează această matrice morală, care este temelia comportamentului simulat de el cu scopul de a nu fi descoperit.

Autorii vorbind despre **formele comportamentului simulat**, indică următoarele:

1. minciuna (comunicată prin limbaj) - starea unei încercări de a falsifica răspunsul just la o întrebare, ascunzând stările emoționale demascatoare;
2. refuzul de a mărturisi și de a recunoaște o anumită atitudine reală față de o persoană oarecare sau încercare de a-și camufla față de sine însuși o anumită dorință pe care totuși o simte [4, p.51].

Simulând, oamenii încearcă să-și convingă auditoriul de poziția pe care și-o expun aparent.

Pentru a detecta comportamentul simulat pot fi folosiți mai mulți indicatori, de exemplu, verbali, motorii, fiziologici, psihologici. Astfel sunt cunoscute:

- metoda asocierilor de idei;
- cercetarea indicatorilor vegetativi;
- înregistrările fiziologice;
- expresia sonoră a răspunsului verbal;
- chestionarele psihologice ș.a.

Astfel preocupările științifice, îndreptate către detectarea comportamentului simulat al persoanei sunt cunoscute deja de aproape o sută de ani.

Dacă pentru identificarea infractorilor tehnicile utilizate au la bază principii relativ simple, nu se poate de spus același lucru și despre tehnicile de stabilire a veridicității declarațiilor unor infractori sau martori. Elaborarea de mijloace strict științifice în acest domeniu a necesitat o colaborare pluridisciplinară, în care oameni de diferite specialități au concurat la obținerea unui rezultat dorit. Cazul detectării comportamentului simulat se bazează pe un principiu cunoscut din antichitate: interdependența psiho-somatică, adică raportul legic dintre funcționarea corpului (legile generale somatice) și a “sufletului” (legile generale psihice).

Britanicul H.J.Eysenck formulează principiul de bază fără de care utilizarea detectorului comportamentului simulat nu are sens. El susține că regula principală în a considera drept minciună o reacție care apare pe hârtia inscriptoarelor este faptul că o reacție fiziologică ce apare în urma unei întrebări relevante trebuie să fie diferită de orice altă reacție fiziologică provocată de întrebări nerelevante. În al doilea rând, a formulat și principiul potrivit căruia o unică reacție (răspuns) nu poate fi considerată ca dovadă a nesincerității, dar mai multe întrebări de același fel sau foarte asemănătoare, dând reacții similare, pot constitui baza unei concluzii de probabilă vinovăție [5; p.190].

Pornind de la faptul că minciuna este însoțită în mod obișnuit de unele schimbări fiziologice caracteristice reacțiilor emoționale, mai mulți tehnicieni și crimiologi au făcut cercetări și au construit aparate amplificatoare și înregistratoare capabile să traducă și să studieze aceste fenomene interioare [2, p.247]. Pentru diagnosticarea minciunii și sincerității V.Benussi a utilizat pneumograful, care

înregistra curbele respirației. Ulterior H.D.Burt înregistra nu numai respirația, dar și presiunea sangvină sistolică. În SUA J. Larson în colaborare cu R.Gesell în 1920 au realizat un aparat poligraf portabil, capabil să înregistreze tensiunea arterială, pulsul și respirația. Keller în 1925 a construit un poligraf îmbunătățit care însă înregistra aceași parametri: tensiunea arterială, pulsul și respirația.

În 1938, Compania de cercetări asociate din Chicago adaugă la aparatul lui Keller un înregistrator capabil să măsoare variațiile galvanice ale pielii.

În 1945 J. Reid realizează o variantă îmbunătățită a poligrafului care putea înregistra: tensiunea arterială-pulsul, respirația, reacția electrodermogalvanică și reacția neuromusculară.

Ulterior a avut loc o perfecționare considerabilă a poligrafului, atât în sens tehnic, cât și ceea ce privește metodologia de utilizare a aparatului.

În prezent, folosirea tehnicii poligraf este o realitate atât pentru SUA, cât și pentru numeroase țări europene (Germania, Italia, Franța, Polonia, România), Japonia, Israel etc.

În Republica Moldova la data de 12 decembrie 2008 a fost adoptată Legea nr. 269 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), (*în continuare* Legea nr. 269). Acest act normativ conține prevederi referitoare la scopul, principiile testării cu utilizarea poligrafului, tipurile testării, modul de organizare și efectuare a testării, restricțiile etc.

Pe parcursul anilor au existat mai multe discuții privind aspectele morale și juridice ridicate de folosirea tehnicii poligraf. Marcel Sicot scria că, în domeniul respectului persoanei umane, se cuvine să se precizeze bine că utilizarea aparatului este de ordin pur extern. Firele și electrozii săi nu afectează cu nimic integritatea și demnitatea individului care conservă toate calitățile sale volitive și intelectuale și nici nu trebuie măcar să se dezbrace, în timp ce în mai multe țări, legile autorizează recoltarea de sânge care necesită înțepături și prelevări corporale [6, p.170-171].

Investigarea și detecția comportamentului simulat reprezintă un procedeu care respectă onoarea, demnitatea, integritatea fizică și psihică ale persoanelor testate. Se consideră că metoda respectivă se axează pe respectarea prezumției nevinovăției și se integrează în concepția Declarației Universale a Drepturilor Omului, care în art.11, stabilește: „Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată până când vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nu constituiau, în momentul când au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului internațional sau național. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai grea decât aceea care era aplicabilă în momentul când a fost săvârșit actul cu caracter penal”.

Acest text juxtapune două drepturi fundamentale ale omului:

- dreptul persoanei acuzate de comiterea unei infracțiuni de a fi presupusă nevinovată până la stabilirea în mod definitiv a vinovăției sale;
- dreptul persoanei acuzate de a fi beneficiara principiilor legalității incriminării, legalității pedepsei și neretroactivității legii penale, precum și a principiului legii mai blânde sau mai favorabile.

Articolul 3 din Legea nr. 269 prevede că testarea se efectuează cu respectarea drepturilor și libertăților omului și ale cetățeanului, stabilite de Constituția Republicii Moldova, în conformitate cu principiile legalității, umanismului, caracterului științific, confidențialității. Testarea nu trebuie să prezinte pericol pentru sănătatea omului, nu trebuie să-i lezeze onoarea și demnitatea.

Este inadmisibilă recurgerea la amenințări, la violență și la măsuri de influență pentru a constrânge persoana să accepte testarea ori să fie astfel testată.

Detectarea comportamentului simulat este posibilă doar dacă se lucrează cu persoane sănătoase din punct de vedere medical, care nu au fost maltratați fizic și psihic și, de asemenea, nu au fost supuși unei anchete excesive care să-i fi adus într-o stare de oboseală psihică. Astfel, condiția principală a psihobiodetecției judiciare este starea în afară de orice stres a pacientului biodetectorului.

Fundamentul logic al folosirii tehnicii poligraf rezidă în următoarele:

1. metodologia de testare este admisă de lege;
2. protecția juridică oferită de cadrul legal care admite folosirea tehnicii poligraf decurge atât din fundamentarea științifică a metodei, cât și din inviolabilitatea principiului respectului persoanei;
3. utilizarea tehnicii se face cu acordul subiectului;
4. raportul de constatare tehnico-științifică elaborat de specialistul în psihologie, ca urmare a testării la poligraf, este supus liberei aprecieri a organului competent;
5. însăși instalarea subiectului la poligraf nu este un ceremonial deosebit, ci o activitate firească, compusă din manopere asemănătoare celor medicale.

Deci, investigația și detecția comportamentului simulat nu poate fi considerat nici prin conținut, nici prin formă și nici prin tehnica pe care o utilizează, ca fiind do procedură care încalcă prezumția nevinovăției.

C.T. Morgan scrie :”Persoana care a comis o infracțiune, în timpul ascultării se află într-o stare de excitație emoțională puternică, în special atunci când există un pericol real de a face cunoscute fapte pe care vrea să le ascundă. La o reacție emoțională puternică intervin modificări în presiunea sângelui, în forța și viteza de lucru a inimii, în respirație (schimbarea ritmului), în reacția epidermo-galvanică. Aceste modificări pot fi înregistrate pe aparate speciale, analizându-se mai apoi abaterile intervenite” [7, p.337].

Deci, cum, totuși funcționează detectorul comportamentului simulat sau „detectorul de minciuni” (poligraful)?

„Detectoarele de minciuni” desemnează aparatura poligraf de înregistrare a unor reacții psihofiziologice caracteristice stărilor de tensiune emoțională. La baza folosirii tehnicii poligraf stau următoarele criterii:

1. funcționarea acestor aparate se bazează pe faptul că o minciună spusă conștient, pe lângă efortul mental pe care îl necesită, produce și o anumită stare de tensiune emoțională (teamă);

2. producerea tensiunii emoționale își are originea în declanșările involuntare ale sistemului neurovegetativ concomitent conștientizării pericolului și în trezirea prin aceasta a instinctului de autoconservare;

3. prin folosirea poligrafului nu se lezează cu nimic integritatea sau demnitatea individului, care-și conservă toate calitățile sale volitive și rațional-afective;

4. folosirea poligrafului se face numai cu acordul subiectului;

5. metodologia de testare nu este interzisă de lege. Testarea la poligraf poate fi făcută atât în scopul stabilirii nevinovăției unei persoane, cât și în scopul dovedirii vinovăției sale, ori alte cazuri prevăzute de lege [3, p.280].

Tehnicile poligraf înregistrează:

1. diagrama puls-tensiune arterială;

2. diagrama ritmului respirator;

3. diagrama rezistenței electrodermice.

Înregistrarea se face pe o bandă de hârtie specială, prin intermediul unor pârghii prevăzute cu penițe, a căror acționare se face electronic, penițe care descriu trasee specifice, din interpretarea cărora se pot deduce momentele de tensiune ale persoanei ascultate. La aparatele mai noi se înregistrează un al patrulea indicator: presiunea musculară exercitată de mâinile și picioarele celui ascultat, care se modifică în momentele de stres-tensiune.

Examinarea propriu-zisă la poligraf include mai multe etape [8, p.253-257]:

1. Examinarea medicală a subiectului;

2. Întocmirea testelor;

3. Asigurarea condițiilor necesare examinării;

4. Instrucțiunile făcute subiectului înainte de testare;

5. Instalarea subiectului la poligraf;

6. Verificarea exactității funcționării aparatului;

7. Efectuarea testelor;

8. Interpretarea diagramelor;

9. Formularea concluziei.

Potrivit prevederilor din art.1 al Legii nr. 269 **testarea cu utilizarea poligrafului** reprezintă totalitatea de acțiuni netraumatizante, inofensive pentru viața

și sănătatea omului (incluzând și testarea la poligraf), orientate spre verificarea de către poligrafolog a veridicității informațiilor comunicate de persoana testată.

Testarea cu utilizarea poligrafului se efectuează pentru evaluarea veridicității informațiilor comunicate de persoana testată, în cazurile stabilite de lege.

Evaluarea veridicității informațiilor comunicate de persoana testată se efectuează:

a) la angajare în serviciu în cadrul organelor Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Vamal;

b) la efectuarea controlului periodic sau selectiv al activității de serviciu în cadrul organelor Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Vamal;

c) în cadrul anchetei de serviciu;

d) în cadrul activității operative de investigații.

În cazurile prevăzute de lege sunt supuse testării persoanele – cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini sau apatrizi dacă:

a) se angajează sau îndeplinesc serviciul în cadrul organelor Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate, Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Vamal;

a¹) participă la concursul pentru numirea în funcția de judecător sau de procuror;

a²) participă la concursul pentru numirea în funcția de președinte sau vicepreședinte al Autorității Naționale de Integritate;

b) aceasta decurge din contractul de muncă;

c) aceasta decurge din activitatea operativă de investigații;

d) persoana dorește benevol să fie supusă testării, în conformitate cu legea.

În conformitate cu Legea nr.269, se efectuează două tipuri de testare: obligatorie și benevolă.

Nu sunt supuse testării:

a) femeile însărcinate și cele care alăptează;

b) persoanele care nu au atins vârsta de 18 ani;

c) persoanele de vârstă înaintată (la decizia poligrafologului);

d) persoanele cu afecțiuni psihice majore (inclusiv alcoolicii, narcomanii cronici);

e) persoanele care suferă de afecțiuni prevăzute în Nomenclatorul contraindicațiilor medicale, aprobat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;

f) alte persoane cărora poligrafologul le contraindică motivat efectuarea testării.

Nu se efectuează testarea dacă persoana, obiect al inițierii testării, prezintă aviz medical scris în care se indică termenul său de valabilitate și care atestă că

starea ei fizică și/sau psihică poate provoca reacții neadecvate în timpul testării la poligraf.

Dar, cu toate rezultatele care s-au obținut cu ajutorul tehnicii poligraf, nici până astăzi nu există totuși unanimitate deplină în privința utilității și mai cu seamă în privința valorii rezultatelor obținute drept urmare a testării. Pentru psihologia judiciară există următoarea problemă de natură științifică: datele poligrafului sunt sau nu indicatorii veridicității sau non-veridicității declarațiilor date într-un caz? Răspunsul psihologilor este pozitiv. Sub aspect psihologic este un adevăr incontestabil că, în realitate, cu excepția unor psihopați, a unor actori de mare clasă ori oameni de știință (fiziologi), manifestările înregistrate ale activității sistemului nervos vegetativ nu pot fi controlate de voință. Din acest motiv 95% din rezultatele obținute la poligraf trebuie să fie considerate ca fiind valabile [5, p. 191].

Care este opinia juriștilor?

Art.22 alin1.lit.(j) din Legea nr.269 stipulează că: „rezultatele testării sunt prezumtive, au pentru angajator o semnificație de orientare și nu pot constitui probe în cadrul vreunei proceduri”. Mai mult, și Curtea Constituțională a Republicii Moldova la 10 aprilie 2018 a adoptat o Hotărâre privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) și din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Excepția de neconstituționalitate care a stat la baza acestei cauze a fost ridicată de către dl Teodor Cârnaț, într-un proces pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani. Domnia sa a contestat caracterul justificat al art. 4 lit. a/2) din Legea nr. 269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), precum și a art. 11 alin. (10), (11) și (12) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate care instituie testarea la poligraf și care îi obligă pe candidații la funcția de Președinte sau de Vicepreședinte al Agenției Naționale de Integritate să susțină (pozitiv) această probă.

Drept urmare, Curtea a observat că testul poligraf nu reprezintă o metodă științifică acceptată la nivel european sau internațional și un procedeu sigur de detectare a comportamentelor simulate. Totuși, această metodă poate fi coroborată cu alte probe stabilite în baza unor metode științifice. Prin urmare, nu se poate susține lipsa oricărei legături raționale cu scopurile legitime pe care le urmăresc prevederile legale contestate.

Curtea a reținut că certitudinea științifică a rezultatului testului poligraf are, în general, o pondere redusă. Chiar art. 22 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 269 prevede că rezultatele acestuia „sunt prezumtive și orientative și că nu pot constitui probe în cadrul vreunei proceduri”. Totuși, în ciuda acestei ponderi reduse a certitudinii

rezultatului testului poligraf, ingerința în dreptul de a participa la administrarea treburilor publice și în dreptul la muncă are o pondere mare. Practic, în cazul în care nu susțin în mod pozitiv testul poligraf, candidații la funcția de Președinte sau de Vicepreședinte al Agenției Naționale de Integritate nu pot fi desemnați câștigători ai concursului.

Din această perspectivă, Curtea a considerat că obligativitatea susținerii pozitive a testului poligraf reprezintă o măsură disproporționată.

Pornind de la cele menționate, Curtea a *admis parțial* excepția de neconstituționalitate și a *declarat neconstituțional* textul „și care a susținut proba detectorului comportamentului simulat (poligraf)” din art. 11 alin. (12) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Curtea a *recunoscut constituțional*: art. 4 lit. a²) din Legea nr. 269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) și art. 11 alin. (10) și (11) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Curtea a *declarat inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate în partea ce ține de controlul constituționalității art. 4 lit. a) și lit. a¹) din Legea nr. 269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf).

Deci, testarea la detectorul comportamentului simulat deși are dreptul real la existență și dezvoltare, chiar și bază legală pentru aceasta, din punctul de vedere al forței probante (cel puțin la etapa actuală de dezvoltare a tehnicii) concluziile rapoartelor de constatare tehnico-științifică nu sunt (inclusiv în Republica Moldova) acceptate ca mijloace de probă, având forța credibilității rezonabile.

Referințe bibliografice:

1. Reid John E., Inbau Fred E.. Truth and Deception, the Polygraph (Lie Detector) Technique. Baltimore: Williams & Wilkins, 1966.
2. Butoi Tudorel, Butoi Ioana-Teodora. Psihologie judiciară. București: Editura Fundației România de Mâine, 2009.
3. Butoi Tudorel. Psihologie judiciară. București: Editura Trei, 2012.
4. Ciofu Ioan. Comportamentul simulat. București: Editura Academia Republicii Socialiste România, 1974.
5. Mitrofan Nicolae, Zdrenghia Voicu, Butoi Tudorel. Psihologie judiciară. București: Casa de Editură și Presă „ȘANSA” S.R.L., 1992.
6. Sicot Marcel. A la barre de l'Interpol. Paris: Broche, 1961, p.170-171.
7. Morgan Clifford T. Physiological psychology. New York: McGraw-Hill Books Company, 1965, p.337.
8. Butoi - Badea Tudorel. Tratat universitar de psihologie universitară. București: Pro Universitaria, 2019.

9. Legea nr.269 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) din 12 decembrie 2008.
10. Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.269 din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) și din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate din 10 aprilie 2018.